ZA LITERÁRNÍMI PAMÁTKAMI

Od renesance k baroku

Václav Hollar: Jan Amos Komenský

Průvodčí moji a každého, kdož ve světě tápá, vpravdě jsou dva: drzost mysli, všeho ohledující, a zastaralý při věcech zvyk, pravdy barvu šalbám světa dávající. Půjdeš-li za nimi s rozumem bídné motaniny pokolení svého, spolu se mnou uhlédáš. Pak-li se jinák zdáti bude, věz, že zmámení bryle, skrze něž vše naopak vidíš, na nosu tvém strmí.

Z Komenského prologu K čtenáři v Labyrintu světa a Ráji srdce

šalba – klam, zdání
pokolení – zde rod

Jan Amos Komenský

Labyrint světa a Ráj srdce

to jest světlé vymalování, kterak v tom světě a věcech jeho všechněch nic není než matení a motání, kolotání a lopotování, mámení a šalba, bída a tesknost, a naposledy omrzení všeho a zoufání: ale kdož doma v srdci svém sedě s jediným Pánem Bohem se uzavírá, ten sám k pravému a plnému myslí upokojení a radosti že přichází.

Hieronymus Bosch [bош]: Kulhavý poutník

Poutník se vydal do světa, aby poznal, který společenský stav a povolání jsou pro něj vhodné, a zvolil „takový života způsob, v kterémž by co nejméně starostí a kvaltování, co nejvíc pak pohodlí, pokoje a dobré mysli bylo.“

Nevím, kde se tu vezme člověk obratného vzhledu a řeči hbité, odkud a kam bych měřil, dotazoval se. Já, že v světě povandrovati umysl mám.

„Kde pak vůdce jakého máš?“ řekl. Já odpověděl: „Žádného nemám, Bohu a svým očím důvěřuji.“ „Slýchal-lis kdy co o krétském labyrintu?“ „Slýchal cosi,“ dím. On zase: „Kdo se bez průvodčího do něj pustil, nikdý ven netrefil. Ale to žert byl proti tomu, jak sám světa tohoto labyrint spořádán jest. Neradímť, věř mně zkušenému, samotně se tam pouštěti.“

„A kde pak takového vůdce vzíti mám?“ řekl jsem. Odpověděl: „Já jsem na to, abych světem prováděl a kde co jest, ukazoval: protož jsem tobě také vstříc vyšel.“ Já podivě se: „I kdo jsi ty?“ Odpověděl: „Jméno mé jest Vševěd, příjmím Všudybud, kterýž všecken svět procházím, do všech koutů nahlédám, vše spatřuji, půjdeš-li se mnou, uvedu tě do mnohých tajných míst.“ I šli jsme.

Hle, teď po straně jakýsi zakuklený a okolo něho jako mhla se dělala, dí: „Všudybude, kam s tímto pospícháš?“ „Do světa ho vedu.“ „A proč beze mne?“ (řekl onen zase): „Víš, že Její Milosti královny vůle není, aby kdo co vidí a slyší, dle své libosti vykládal.“

Odpověděl Všudybud: „Dobře, podiž!“ Takž se k nám připojil a šli jsme. I dím k novému tomu tovaryši: „Příteli, neměj mi za zlé, rád bych také tvé jméno věděl!“ Kterýž řekl: „Já jsem tlumočník královny světa Moudrosti, kterýž poručeno mám, abych jak se čemu v světě rozuměti má, vyučoval. Jméno mé jest Mámení. Vševěd mi na krk uzdu jakous vhodí, jejíž udidla pojednou mi se do ust vklouzla.

I pohledím sobě na tu uzdu, a aj, sšitá byla z řemení Všetečnosti, a udidla její byla ze železa urputnosti v předsevzetích, a porozuměl jsem, že k prohlédání světa neukojitelností mysli své tažen budu.

Vtom druhý vůdce z druhého boku: „A já tobě tyto okuláry daruji, skrze něž se na svět dívati budeš.“ I vstrčil mi bryle na nos, skrze něž já hledě, hned všecko před sebou jinak vidím. Měly zajisté tu moc (jakž jsem potom mnohokrát zpruboval), že skrze ně věc hledícímu daleká byla lízká a blízká daleká; malá veliká a veliká malá; mrzutá krásná a krásná mrzutá; černá bílá a bílá černá se zdála.

J. P. Brueghel: Podobenství o slepcích

Byly pak bryle ty z skla domnění vykrouženy; a rámcové byli jejich z rohu, jenž zvyk slove.

Vstrčil mi je pak, na mé štěstí, křivě jaksi: takže mi plně na oči nedoléhaly, a já hlavy přizvihna přirozeně na věc hleděti jsem mohl a sám v sobě myslil: „Co pak ten svět jest, na nějž paní Marnost chce, aby se vlastníma očima nehledělo.“

Všudybud zavedl poutníka na vysokou věž, odkud spatřil svět jako město, z jehož náměstí (rynku) vedlo šest hlavních ulic určených pro hlavní stavy, řády a povolání: Stav domovní (manželé, rodiče a děti), řemeslný, učený, duchovní (náboženský), vrchnostenský a vojenský (rytířský). Poutník se vypravil do ulice domovní, aby poznal stav manželský. Dvojice usedaly na váhu, která ukázala, zda jsou si snoubenci „rovni“.

„Však vidím, převelmi nerovné, kmetě s mladicí, jinocha s babou, sázejí, jeden stojí zhůru, druhý dolů, a předce praví, že může býti: jak pak to?“ Odpověděl průvodce: „Když při sobě kmeť neb babka buď mastný pytlík má neb klobouček, před kterýmž se jiní kloboučkové smykají, aneb podobného něco (nebo takové věci všecky také na váhu jdou), tím jest, že se to na váze srovná.

Vejdouc my za těmi, kteréž do brány manželské pouštěli, uzřím mezi branami kováře jakési, ani každý ten pár lidí do hrozných pout spínají a spjaté teprv dál pouštějí. Ta pouta ne jako na jiných vězněch zámkem zamykali, ale hned je skovali, svařili, zaletovali: tak, aby roztrhnouti nemohli. Čehož jsem se ulekl a „Ó ukrutnějšího vězení!“ řekl, „do něhož kdo se jednou dostane, na věky k vysvobození naděje nemá.“

J. P. Brueghel: Triumf smrti

Poutník prošel všemi ulicemi, zbývala poslední – vojenská.

A aj tu po všech stranách zbrojnice, všelijakých ukrutných k bodení, sekání, řezání, píchání, trhání, pálení, sumou k odjímání života nástrojů od železa, olova, dříví a kamení, až mne hrůza podjímala, a řekl jsem: „Na kterýž toto divoký tvor takové přípravy?“ „Na lidi,“ odpověděl mi tlumočník. „Na lidi?“ dím já; „ach jáť jsem myslil, že na nějakou vzteklou zvěř a divoké lité šelmy. Ale pro Boha, jakáž to ukrutnost, jestliže lidé na lidi takové hrozné věci vymýšlejí!“ „Cos tak choulostivý?“ dí on a směje se.

Vyjdouce odtud, vidím: lidí ležících u jakýchs koryt a džberů, a oni jeden přes druhého chlemtají. I řekl jsem: „Vidím sic lidskou tvárnost, než sviňské činy.“ „Tj. pohodlí vojenského stavu,“ dí tlumočník. Oni vtom od koryt vstanouc, koho napadnou, rozválejíc se páchají sodomství a hanebnosti beze všeho studu a bázně boží, až jsem se pýřil a řekl: „Ej tohoť by se jim trpěti nemělo.“ „Trpěti se musí,“ dí tlumočník. „Neb ten stav všeliké svobodě chce.“

Vtom se cos na buben udeří, a zavzní trouba, a udělá se hřmot a křik! Tu slyšeti dusot koní, chřest pancířů, břinkot mečů, rochání střelby, fičení okolo uší létajících střel a kulí, tu jednák tomu, jednák onomu ruka, hlava, noha preč létá; tu jeden přes druhého se kácí, a všecko ve krvi splývá. „Ach, všemohoucí Bože, co se to děje?“ řekl jsem, „zahynouti-liž má tento svět?“ Odpověděl tlumočník: „Rozmazanějšího tebe! Kdo by velké pány, krále a království, kteříž nad sebou soudce nemají, rovnal? Sami to mezi sebou mečem rozhodnouti musejí. Kdo lépe druhému železem zašermuje a ohněm zakouří, ten svou postaví navrchu.“ „Ó barbarství! Ó hovadství!“ dím já: „nebylo-liž by jiných k smíření se cest? Divokým šelmám, ne lidem tak se mířiti sluší.“

…odevzdávám tobě také a synum tvým snažnost v pulerování, vyčišťování a vzdělávání milého našeho a milostného otcovského jazyka: v čemž synů mých bedlivost známá byla časů předešlých, když od rozumnějších říkáváno, že češtiny lepší není jako mezi bratřími a v knihách jejich.

Jan Amos Komenský
Kšaft umírající matky Jednoty bratrské (1650)

Barokní cechovní truhlička

ZA LITERÁRNÍMI PAMÁTKAMI

Zklamán světem, neboť poznal v něm nespravedlnost, přetvářku a krutost, uslyšel poutník boží hlas:

Buď v světě, dokud tě tam nechávám, poutníkem, podruhem, příchozím a hostem: u mne pak zde domácím mým. A měj mysl ke mně co nejvýš vždy zdviženou, k bližním co nejníž skloněnou. Měj hlásné srdce, tichý jazyk; k čitelnosti bíd bližních buď outlý, k snášení vlastních křivd otrlý: duší služ mně samému, tělem, komu můžeš neb musíš. V světě buď tělem, ve mně srdcem, Tak budeš-li činiti, blažený jsi a dobře bude tobě.

Úryvky ze stejnojmenného románu

Barokní stolní hodiny bicí

rozmazaný – rozmazlený
hlásné srdce – které promlouvá citem
čitelnost – citlivost
být outlý – zde: být citlivý, soucítit, opak otrlosti jako bezcitnosti

J. P. Brueghel [brechl]: Nevěrnost světa

Co je člověk?
Poutník.
Jeho druh?
Strach.
Jeho hůl?
Naděje.
Jeho břímě?
Tělo.
Jeho pes?
Svědomí.

S. von Birken-Floridan: Podobenství, úryvek

Hieronymus Bosch: Poslední soud, detail

Bedřich Bridel
Co Bůh? Člověk?

Já kvílení, bublání,
tys zpěv, zvuk, pěkné varhany,
toužení, naříkání,
pronikáš na všechny strany.
Tys světlem, já temností,
já bláto, tys čistota,
tys milost, já tesknosti,
tys bezpečnost, já psota.

Úryvek z rozsáhlé skladby Bedřicha Bridela Co Bůh? Člověk?

Z literárního klasicismu

Johann Wolfgang Goethe

Johann Wolfgang Goethe
Faust

HOSPODIN *(k Mefistofelovi)*: Vhod věčně na zemi se ti nic neděje?
MEFISTOFELES: Ne, pane, jako vždy tam se vším bledě je.
Mně lidí líto s jejich žaly všemi.
Ty štvance štvát už ani nechce se mi.
HOSPODIN: Znáš Fausta?
MEFISTOFELES: Doktora?
Kvas nitra do dálek ho žene,

a že je bláznem zpola zná;
na nebi žádá hvězdy bezejmenné,
na zemi rozkoše, co svět jich má,
leč nablízku ni v dálce vytoužené
nedojde smíření hruď jeho vzbouřená.

HOSPODIN: Nechť jeho služba dosud zmatena,
já záhy dovedu ho k jasu.
Ví sadař, když se stromek zelená,
že květ i plod jsou dary brzkých časů.

MEFISTOFELES: Oč? Vsaďme se, že se vám přec ztratí!
Jen dovolení dejte mi,
abych se zvolna vůdcem směl mu státi!

HOSPODIN: Pokavad živ je na zemi,
potud dle tvého nechť se děje.
Tvor lidský bloudí, pokud za čím spěje…
Však dobrý člověk ve svém temném vření,
přec o jediné pravé cestě ví.

FAUST *(k Mefistofelovi)*: Co můžeš dát, ty nebožácký ďase!
Což lidský duch vzňat po vznešeném jase,
kýms, jako tys, byl chápán kdy?
Leč krmi dej, jež rozlačňuje vždy,
a zlata rudého dej poklady,
jež na dlani se roztekou jak rtuť,
dej hru, při níž se nevyhrává,
či dívku, kterou tisknu na svou hruď,
zatímco s druhem mým už znamení si dává,
dej světlo slávy božsky krásné,
jež meteorem vzplá i hasne!

MEFISTOFELES: Ty nezlekáš mne tímhle vším,
takové poklady ti opatřím.

FAUST: Když okamžik mne zvábí k slovu:
Jsi tolik krásný! Prodli jen –
pak si mě sevři do okovů,
ó, pak chci rád být utracen!

MEFISTOFELES: Dnes při doktorském hodokvase
má služebnost už počíná se.
Leč o maličkost musím poprosit:
pro strýčka příhodu pár řádeček chci mít.

FAUST: Pedante, musíš písemně to míti?
Nepoznals mužů? Slovo nestačí ti?

MEFISTOFELES: Vždyť cedulička stačí též,
kapičkou krve se tam podpíšeš.

FAUST: Jestli to všechno je, co chceš,
nu dobrá, komedie platí.

MEFISTOFELES: Krev, to je zcela zvláštní šťáva.

FAUST: Neboj se, že bych smlouvě nedostál;
v tom, co jsem ti tu podepsal,
má vůle jest, má síla pravá.

Karel Svolinský: Mefistofeles

Faust
Čeho si žádáš?
Mezistafl
Aby ses tvého pravého Boha odřek!
Faust
Nikdy, pekelníku!
Mezistafl
Fauste, nemůže jeden dvoum pánům sloužit, tedy musíš jednoho opustit a kontracht se mnou tvou vlastní krví podepsat.
Faust
Já teď půjdu do mýho domu, kde budu o všem znovu rozjímat. A rozhodnu-li se, tebe přivolám, a ten kontracht ti podepíšu.
Mezistafl
Jak si přeješ, Fauste…Brryááá! *(zmizí)*

Kašpárek (vejde)
Co to je? Ááá, to je čihadlo na ňáký velký ptáky. Jak to stálo v tý knize eklhaftgramatiky? *(vstoupí do kruhu)* Když se řekne „pidluke“, pták hned přiletí…
Pik (se zjeví)
Brr…Proč mě voláš a pokoj mi nedáš? Brrr….
Kašpárek
A ty jsi mi pěknej ptáček!
Pik
Já nejsem pták, já jsem…čert! Brrr…

ZA LITERÁRNÍMI PAMÁTKAMI

Mefistofeles zahrnul Fausta bohatstvím, vrátil mu mládí, dopřál mu poživačné rozkoše na hodokvasech a při reji čarodějnic, obdiv a lásku Markétky, dal mu zažít slávu a úspěch na císařském dvoře. Fausta však žádné z ďáblových lákadel nepřimělo k tomu, aby chtěl v dané situaci setrvat, neboť takový život nenaplňoval jeho touhu po poznání svobodnou vůlí a tvůrčím činem. Až když se mu usilovnou prací podařilo zúrodnit přímořské pobřeží, dosáhl trvalého uspokojení, přestože tomuto činu obětoval veškerou životní sílu. Zcela vyčerpán, ale šťasten umírá; ďábel sázku o Faustovu duši prohrál.

Hieronymus Bosch [bošk]: Peklo. Sedm hlavních Hříchů

FAUST *(v závěrečné scéně)*:

Zde uvnitř bude krajina jak ráj.
Nechť příboj burácí až na sám kraj:
jak chtěl by, mlsný, násilně se přelít,
sbratřené přijdou obce otvor scelit.
Ba, tímto smyslem proniknut chci býti,
poslední závěr moudrosti je ten:
jen pak jsi hoden svobody a žití,
když rveš se o ně den co den…
Pak okamžik směl bych osloviti:
jsi tolik krásný, prodli jen!
Nemůže ohlas mého živobytí
být věky věků přehlušen. –
Té strmé slasti předtuchu teď mám
a nejvyšší svou chvíli prožívám.

Úryvky ze stejnojmenného dramatu, z němčiny přeložil Otokar Fischer

Johann Wolfgang Goethe [géte] – německý básník a dramatik

Kašpárek
Rohatýho ptáka já nemůžu potřebovat…
Když křikneš „padluke“, pták hned odletí!
Pik (zmizí)
Kašpárek
Zavolám si ňákýho jinýho. *(volá na opačnou stranu)* Pidluke!
Romilo (přiletí)
Bll…bll…bll…bll…Proč mě voláš a pokoj mi nedáš? Bll…bll…blll…
Kašpárek
Poď do toho kola sem, ty blblbl…
Romilo
Tam já nesmím. Ale jestli tě dostanu z toho kola ven, na sto kusů tě roztrhám! Blll…
Kašpárek
Vidíš, jak jsi hloupej? Teď akorát ven nepudu! – Padluke!
Romilo (zmizí)
Bll…bll…bll…bll…bll…
Kašpárek
Nějak mi z těch umouněnců vyprahlo! Skočím si do hospody!
(Ale čerti útočí na Kašpárka z obou stran. Ten uskočí a čerti se srazí.)
Kašpárek
Tak vono nezbude, vy mrchy černý, než abych vás utahal! Teď si namažte nohy! *(prohání Pika a Romila)* Á, padluke – á, pidluke, padluke – pidluke, padluke – pidluke…

Loutky Tomáše Dvořáka

Faust (sedí na židli, v ruce má brk)
Mezistafle! Předlož mně kontracht!
Mezistafl
Tady je…Nyní mně, Fauste, podej tvou levou levici, já ti z ní tři kapky krve vysaju.
Faust
Zde je má levá levice…*(podá mu ruku, Mezistafl saje krev)*

Jiří Suchý

Dr. Johann Faust

FAUST: Hej, ďáble! Udělal jsi toho pro mě poměrně dost, já nemám důvod v tebe nevěřit. Ďábel – to je pro mne *princip zla, lidskou fantazií per-so-ni-fi-ko-va-ný*. Nic víc.

MARKÉTKA: To bylo ale krásně řečeno.

FAUST: Ty mlč. A poslouchej dál. – – – Upsal jsem ti duši, viď. Ale jenom proto, že neexistuje a ty taky ne. Upsal jsem nic ničemu – to se mi to upisovalo!

MARKÉTKA: Bravo, Johann, bravo! Jsi skvělej! Ačkoliv nevím, proč se s ním vůbec bavíš, když víš, že neexistuje?

FAUST: Protože chci, aby on věděl, že to vím. Hej, ďáble! Jestli se ve svý nadutosti domníváš, že existuješ, neváhej a zjev se, ať vidím, jakej seš fešák!

MARKÉTKA: To radši neříkej. On je štont přijít.

FAUST: Když neexistuje?

MARKÉTKA: A jo, já zapomněla. Ale …my víme, že neexistuje, jenomže ví to taky on?

FAUST: Mefisto! Pokud nejsi srab, zjev se mi! V tomto salónku, střízliv a čil, a to pokud možno ihned. Pokud to nesplníš, můžeš tu naši smlouvu srolovat a zasunout si ji tam, kam uznáš; budeť neplatná.

PAN VÁGNER: Máte nějaké přání, pane doktore?

FAUST: Vy – pane vrchní? Kdo by to – do vás řekl?

PAN VÁGNER: Kdo by řekl do mne prosím pěkně co?

FAUST: Že – jste ďábel!

PAN VÁGNER: Jo, vy myslíte před chvílí s tím děvčetem? Ale kdepak, to se mi pověsilo na krk samo. Já o to vůbec nestál!

FAUST: Mefisto!

PAN VÁGNER: Á, pan doktor zřejmě laškuje! Já chápu. Chachacha…*(rozlomí rohlík ležící na stolku, jeho dvě poloviny si přidrží u čela jako rohy, počne komicky poskakovat okolo užaslého Fausta a dělá přitom blblbl. Takto odskotačí ze scény).*

FAUST: Dávej pozor, jak si ho podám! Začnu ho sekýrovat! Zamotám mu tu jeho palici chlupatou! Já mu ukážu princip zla! Poslouchej, ty padouchu! Udělal jsi toho pro mě už hodně, to jo. Přenesl jsi mě o tři sta let dál, děvče do náruče jsi mi vehnal, úspěchu jsem díky tobě okusil a i ta dnešní párty se ti povedla. Ale ani jednou jsem nezatoužil, aby nějakej okamžik setrval. Jinými slovy: Jsi žabař, kterej si myslí, že mě oslní lacinejma trikama.

MARKÉTKA: Panebože…

FAUST: A teď dobře poslouchej: Chci od tebe zážitek, který by ve mně vzbudil emoce odpovídající mému postavení ve světové literatuře, zážitek, který by byl úměrný velikosti mého ducha, který by mi napověděl odpověď na mou zásadní otázku. Takovej zážitek očekávám. Průměr si ponech pro průměrný, kunďabo. Šmatlavej.

MARKÉTKA: To jsi neměl říkat, Johanne. Ten se ti pomstí, to je hajzl.

FAUST: Ještě před chvilkou jsi tady vyvolávala, že neexistuje.

MARKÉTKA: Ďábel sám je princip zla a nic víc. Ale ty jeho skutky, Johanne, ty žijou. Je jich plnej svět a jde z nich strach.

Ze hry Dodatek k pověsti o Faustově domě v Praze

Loutka Tomáše Dvořáka

Mezistafl (předloží smlouvu) Fauste, piš!
Faust *(píše)* Zapisuji se vám…
Hlas zprava
Fauste, Fauste, co to děláš, že ty se ďáblu zapsat dáš, chraň se ďábla zlého a nebudeš oklamán od něho!

Úryvek ze scénáře Pavla Vašíčka (s použitím textů lidových loutkářů) ke hře Johanes doktor Faust pro Divadlo Alfa Plzeň

Mezistafl (mezištáfl) – Mefisto, ďábel
eklhaftgramatika – protivná, odporná mluvnice, podle němčiny

Karel Svolinský: Mefistofeles

ZA LITERÁRNÍMI PAMÁTKAMI

Ilustrace Mikoláše Alše

Adolf Wenig
O Faustově domě

Známý doktor Johanes Faust, který s ďáblem měl spolky a s jeho pomocí kouzla provozoval a čáry divné, žil prý také v Praze. Na konci Dobytčího trhu, kterému nyní Karlovo náměstí říkají, stojí dům, který byl jeho bydlištěm. Tam čarodějný doktor měl řadu komnat.

Z komnaty jedné vedly dřevěné schody nahoru do veliké světlé síně. Ty schody byly podivné. Jakmile ten, kdo po nich stoupal, z posledního stupně do hořejší síně vkročil, schody smrštily se, zmizely a podlaha byla bez otvoru. Kdo pak dolů chtěl se bráti, šlápl zase na místo povědomé a hned otvor se objevil a schody se natáhly až do přízemku.
Tam nahoře Faust často se svým sluhou pracoval, věci rozličné v hmoždíři na prášek stloukat mu poroučel, v ohni to pálil, svářel v křivulích a tyglících; jindy zase dalekohledem se díval k noční obloze, zpytoval hvězdy, postavení jejich zkoumal, hádal budoucí věci.
Byly tam také jedny dveře: kdo u nich kliky se dotekl, ránu dostal, až se otřásl. A jiných a jiných věcí na podiv tam bylo.
To vše doktor Faust opustil tehda, když jemu lhůta vypršela, když čert přišel a vzpírajícího se doktora děrou ve stropě odnesl. Tu díru nikdy už pak zazdít nemohli.

Z knihy Věnec pražských pověstí

tyglík – kádinka

Můžete si přečíst

Příběh Romea a Julie inspiroval mnoho umělců – tragické příběhy milenců, kteří marně vzdorovali nepřízni doby, najdete v knize Jana Otčenáška Romeo, Julie a tma nebo v próze Romaina Rollanda Petr a Lucie.

Hledání souvislostí

- Víte, kde ve svém blízkém okolí najdete nějakou renesanční nebo barokní památku?
- Co mají společného hrdinové z Boccacciovy novely (podkoní), Mlynářovy povídky G. Chaucera (chudý student) a lyrický hrdina (lyrický mluvčí) Villonových básní?
- Z českých autorů se kromě V. Nezvala inspirovali tvorbou a osobností F. Villona i vám už známí dramatikové. Jak se jmenuje hra, kterou společně napsali pro Osvobozené divadlo?
- Pokuste se napodobit Villonův styl a napište další sloku k jeho básni Balada, kterou napsal na výzvu vévody orleánského.
- V čem spatřujete hlavní rozdíl mezi básněmi F. Villona a ukázkou z tvorby B. Bridela? Myslíte si, že pro současného člověka je příznačná pokora? Je pokora nutně spojena s ústupnictvím nebo nečinností, s životní pasivitou?
- Tragický příběh lásky, jíž stály v cestě rasové předsudky rodin milenců, se odehrává v polovině minulého století v New Yorku a odkazuje k Shakespearovu dramatu Romeo a Julie. Tento světově známý muzikál má název West Side Story. Kdo je autorem libreta a hudby?
- Faustovské téma je stále aktuální. Dvakrát ho filmově ztvárnil Jan Švankmajer. Prvnímu filmu vytvořil scénář a byl jeho výtvarníkem. Druhý, v kterém hrál roli Fausta Petr Čepek, režíroval. Které filmy to jsou?